

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

การผลิตไก่เนื้อของเกษตรกรในจังหวัดเพชรบูรณ์
Broiler Production by Farmers in Phetchabun Province

ไพรัช ทองขัน (Pairat Tongkhan)* สุนันท์ สีสังข์ (Sunan Seesung)**

พรชุลย์ นิลวิเศษ (Pornchulee Nilvises)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ (2) สภาพการผลิตไก่เนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ (3) ต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ (4) ความพึงพอใจต่อการส่งเสริมการผลิตไก่เนื้อแก่เกษตรกร และ (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อเชิงการค้าที่ขึ้นทะเบียนเป็นมาตรฐานฟาร์มไก่เนื้อในจังหวัดเพชรบูรณ์จำนวน 174 ราย ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 118 ราย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อจังหวัดเพชรบูรณ์ อายุเฉลี่ย 46.97 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.1 คน มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.58 คน ส่วนใหญ่ครอบครัวประกอบอาชีพทำไร่ รายได้ภาคการเกษตร นอกเหนือจากการเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ย 100,000 บาทต่อปี ในขณะที่รายจ่ายในภาคเกษตร เฉลี่ย 433,330.51 บาทต่อปี เกษตรกรส่วนใหญ่มีภาวะหนี้สินกับ ธ.ก.ส. หรือสถาบันทางการเงินอื่น เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ ไม่มีตำแหน่งทางสังคม และไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มใดๆ (2) ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกร มีขนาดเฉลี่ย 6.42 ไร่ และ 1.56 โรงเรือน ลักษณะโรงเรือนทั้งหมดเป็นโรงเรือนแบบปิด จำนวนการเลี้ยงเฉลี่ย 19,648.31 ตัว มีประสบการณ์ในการเลี้ยงโดยเฉลี่ย 10.64 ปี ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงแบบมีพันธสัญญากับบริษัท มีระยะการเลี้ยงเฉลี่ย 37.79 วัน พักเล้าในแต่ละรอบการเลี้ยงเฉลี่ย 26.79 วัน อาหารที่ใช้เลี้ยงไก่และลูกไก่ส่วนใหญ่ได้มาจากบริษัทที่มีพันธสัญญาร่วมกัน (3) ต้นทุนปัจจัยการเลี้ยงโดยเฉลี่ยของเกษตรกรทั้งหมด เท่ากับ 152,3703.39 บาทต่อรุ่น ผลตอบแทนในการเลี้ยงเฉลี่ย 181,9917.42 บาทต่อรุ่น รายได้จากการเลี้ยงภายหลังหักต้นทุนแล้วพบว่าร้อยละ 73.7 ได้กำไร มีเกษตรกรบางรายประสบปัญหาขาดทุน หรือรายได้ไม่แน่นอน (4) เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการส่งเสริมการผลิตไก่เนื้อในระดับมาก ในด้านการจัดการการผลิตไก่เนื้อ และมีความพึงพอใจระดับปานกลาง ในด้านการจัดการโรงเรือนและคู่มือการจัดการฟาร์ม (5) ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ ประกอบด้วย ปัญหาด้านคุณภาพของลูกไก่ อาหาร ที่ตั้ง และโรงเรือน แหล่งเงินทุน ระบบสาธารณสุข และความรู้ในการเลี้ยงไก่เนื้อ ซึ่งปัญหาทั้งหมดที่กล่าวมาอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นๆ ได้แก่ ต้นทุนและผลตอบแทน การตลาดและราคาซื้อขายไก่สดในท้องถิ่น การเกิดโรค และโรคระบาด และการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเป็นปัญหาระดับน้อย

คำสำคัญ การผลิตไก่เนื้อ การส่งเสริมการผลิตสัตว์ จังหวัดเพชรบูรณ์

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช pairat_tongkhan@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sunan.see@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช agasnpor@stou.ac.th

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

Abstract

The purposes of this research were to study (1) fundamental socio-economic condition of broiler farmers (2) broiler production condition of farmers (3) cost and profit of broiler farmers (4) satisfaction towards extension in broiler production by farmers and (5) problems and suggestions by broiler farmers.

Population in this study was a number of 174 commercial broiler farmers who registered as standard broiler farm in Phetchabun Province, out of 118 were research samples. Statistics used for analysis included percentage, mean, standard deviation, maximum value and minimum value.

Results of the study were as follows. (1) The average age of broiler farmers in Phetchabun Province was 46.97 years. They completed primary education. Their average number of household members was 4.1 persons with the average number of household labor 2.58 person. Mainly they made their living by planting field crops. Apart from broiler farming, their average income from agricultural sector was 100,000 baht/year whereas their average cost in agricultural sector was 433,330.51 baht/year. Most of them were in debts with the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives and with other financing institutes. Most of them had ownership in their land. They did not hold any social position and did not join any agricultural group. (2) Their average farm size was 6.42 rai and 1.56 rai of animal housing which was closed housing. The average number of raising broilers was 19,648.31 broilers. Their average experience in raising broilers was 10.64 years, mostly in contract with private company. Their average raising period was 37.79 days taking a break for 29.79 days in each raising cycle. Feed for broilers received mainly from the contract company. (3) The total average cost for production factor of farmers was 152,3703.39 baht/batch earning 181,991.42 baht/batch. After cost deduction, 73.7% were found gained profit. However, some farmers encountered loss or uncertain income. (4) Satisfaction towards extension in broiler production by farmers; it was found their satisfaction at high level in terms of broiler production management, it was found their satisfaction at medium level in terms of animal housing management and manual for farm management. (5) Problems included quality of chicks, feed, location and animal housing, capital source, public utility system and raising broiler knowledge which were at medium level. In addition, other problems were cost and profit, marketing and fresh broiler price in the market, disease and outbreak of disease and coordination with the government organization which were found at low level

Keywords: Broiler production, Extension in broiler production, Phetchabun Province

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

การเลี้ยงสัตว์ปีกในประเทศไทยมีการเลี้ยงมาตั้งแต่สมัยโบราณ สัตว์ปีกที่นิยมเลี้ยงมากคือไก่และเป็ด ซึ่งส่วนใหญ่จะเลี้ยงไว้สำหรับเป็นอาหารในครัวเรือน ต่อมา ได้มีการนำเข้าพ่อแม่พันธุ์ไก่เนื้อจากต่างประเทศมาเพื่อผลิตไก่เนื้อเพื่อการค้า และเริ่มมีการส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อแบบการค้าอย่างจริงจังทำให้การผลิตไก่เนื้อในปัจจุบันกลายเป็นระบบการผลิตแบบอุตสาหกรรม ไก่เนื้อที่เลี้ยงในปัจจุบันมีทั้งไก่เนื้อพันธุ์แท้และไก่เนื้อลูกผสม โดยไก่เนื้อพันธุ์แท้จะเลี้ยงเพื่อใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์เพื่อผลิตไก่เนื้อลูกผสมทางการค้ามากกว่าการเลี้ยงเพื่อขายเป็นไก่เนื้อโดยแท้จริง เนื่องจากให้ผลผลิตน้อยกว่าไก่เนื้อลูกผสม (มณฑิลา พุฒาคำ, 2557) ส่วนไก่เนื้อที่เลี้ยงในฟาร์มจะเป็นไก่เนื้อลูกผสม ซึ่งเป็นสายพันธุ์ทางการค้าจากบริษัทผู้ผลิต ทั้งนี้รูปแบบการเลี้ยงไก่เนื้อในปัจจุบันสามารถแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ การเลี้ยงแบบอิสระ การเลี้ยงแบบประกันราคาและการเลี้ยงแบบรับจ้างเลี้ยง

ไก่นับเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย โดยในช่วงปี 2551-2555 การผลิตเนื้อไก่ของไทยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2.74 ต่อปี ปี 2555 มีการผลิตไก่เนื้อ 1,055.93 ล้านตัว เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.20 จากปี 2554 ซึ่งมีการผลิต 994.32 ล้านตัว การผลิตที่เพิ่มขึ้นนี้ทำให้ในปี 2555 ไทยมีการส่งออกไก่และผลิตภัณฑ์จำนวน 561,421.4 ตัน คิดเป็นมูลค่า 69,851.7 ล้านบาท ทั้งในส่วนของการปรุงสุก ไก่สดแช่เย็นแช่แข็ง และไก่หมักเกลือ ซึ่งการส่งออกไก่สดแช่เย็นแช่แข็งของไทยเพิ่มขึ้นจากปี 2554 ทั้งในแง่ของปริมาณและมูลค่า คิดเป็นร้อยละ 126.6 และ 142.7 ตามลำดับ(สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556)

จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นจังหวัดที่มีการเลี้ยงไก่เนื้อเป็นจำนวนมาก โดยมีจำนวนการเลี้ยงมากที่สุดในพื้นที่เขตภาคเหนือตอนล่าง อันประกอบไปด้วย 9 จังหวัด ได้แก่ ตาก กำแพงเพชร สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก พิจิตร นครสวรรค์ อุทัยธานี และเพชรบูรณ์ และมีจำนวนไก่เนื้อในจังหวัดมากเป็นอันดับที่ 17 ของประเทศ โดยมีฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อเพื่อการค้าที่เข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานฟาร์มของกรมปศุสัตว์ทั้งสิ้น 174 ฟาร์ม(สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบูรณ์, 2556) แต่เนื่องด้วยลักษณะรูปแบบในการเลี้ยง กระบวนการจัดการ และปัจจัยในการเลี้ยงหลายอย่างมีความแตกต่างกัน จึงทำให้เกิดความแตกต่างทางด้านต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยง ทำให้เกษตรกรบางรายประสบปัญหาภาวะกำไรน้อยหรือขาดทุน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ รวมถึงการจัดการฟาร์ม อันเป็นสาเหตุทำให้เกิดความแตกต่างด้านผลตอบแทน และศึกษาปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรในการทำฟาร์มไก่เนื้อ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจและเป็นแนวทางในการลงทุนกิจการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ ในจังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาการจัดการฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ ในจังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อศึกษาดัชนีทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ ในจังหวัดเพชรบูรณ์
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการส่งเสริมการผลิตไก่เนื้อแก่เกษตรกร
5. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อเชิงการค้าที่ได้รับรองมาตรฐานฟาร์มตามหลักเกณฑ์ของกรมปศุสัตว์จำนวน 174 ราย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขนาดโดยใช้ตารางสำเร็จรูป Krejcie & Morgan ใช้วิธีการแบบแบ่งชั้นภูมิและกำหนดสัดส่วน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเบื้องต้นอำเภอละ 1 ตัวอย่าง หลังจากนั้นจึงกำหนดสัดส่วน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างของทุกอำเภอ จึงได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 118 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ใช้แบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ตอนที่ 2 สภาพการผลิตไก่เนื้อ ตอนที่ 3 ดัชนีทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงไก่เนื้อ ตอนที่ 4 ความพึงพอใจต่อการส่งเสริมการผลิตไก่เนื้อแก่เกษตรกร ตอนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเลี้ยงไก่เนื้อ

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร จากการศึกษาพบว่า

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สมรสแล้ว อายุเฉลี่ย 46.97 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.1 คน โดยการประกอบอาชีพของคนในครัวเรือนส่วนใหญ่ คือ การทำไร่ ทั้งนี้ มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.58 คน

รายได้ของครัวเรือนภาคการเกษตร เกษตรกรมีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 854,572.03 บาท/ปี รายได้จากการการกานาเฉลี่ย 120,478.26 บาท/ปี รายได้จากการทำสวนเฉลี่ย 97,555.56 บาท/ปี รายได้จากการทำไร่ เฉลี่ย 235,942.86 บาท/ปี และรายได้อื่นๆเฉลี่ย 25,000 บาท/ปี ทั้งนี้เกษตรกรมีรายได้รวมจากภาคการเกษตรเฉลี่ย 1,000,000 บาท/ปี รายได้ของครัวเรือนนอกภาคการเกษตรได้แก่รายได้จากการรับจ้าง เฉลี่ย 91,700 บาท/ปี รายได้จากการรับราชการเฉลี่ย 258,000 บาท/ปี รายได้จากการค้าขาย 262,000 บาท/ปี และรายได้อื่นๆ เฉลี่ย 102,500 บาท/ปี โดยรายได้รวมนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 253,654.55 บาท/ปี

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

รายจ่ายของครัวเรือนภาคการเกษตร ได้แก่รายจ่ายจากการทำนาเฉลี่ย 43,785.71 บาท/ปี รายจ่ายจากการทำไร่ 90,888.89 บาท/ปี รายจ่ายจากการทำสวน 35,055.56 บาท/ปี รายจ่ายจากการเลี้ยงสัตว์ 437,538.14 บาท/ปี รายจ่ายอื่นๆเฉลี่ย 67,000 บาท/ปี ทั้งนี้รายจ่ายรวมของครัวเรือนภาคเกษตรเฉลี่ย 433,330.51 บาท/ปี

สถานะหนี้สินของครัวเรือน พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 68.6 มีภาระหนี้สินกับสถาบันการเงิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยมีหนี้สินเฉลี่ย 524,580.25 บาท หนี้สหกรณ์ เฉลี่ย 47,500 บาท หนี้สินกองทุนหมู่บ้านเฉลี่ย 111,538.46 บาท หนี้สินนายทุนเฉลี่ย 194,000 บาท หนี้สินบริษัทหรือห้างร้าน เฉลี่ย 302,000 บาท หนี้สินญาติหรือเพื่อนบ้าน เฉลี่ย 164,090.91 บาท ทั้งนี้มีหนี้สินรวมทั้งหมดของครัวเรือน เฉลี่ย 554,000 บาท

เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 94.9 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์พื้นที่การเกษตร โดยเป็นเจ้าของพื้นที่เฉลี่ย 22.78 ไร่ ร้อยละ 6.8 ทำการเกษตรบนพื้นที่เช่า เฉลี่ย 18.25 ไร่ และร้อยละ 5.9 ทำการเกษตรบนพื้นที่ของผู้อื่น โดยไม่ได้เสียค่าเช่าที่ เฉลี่ย 26.14 ไร่

สถานภาพทางสังคมของเกษตรกร พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 92.4 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ที่เหลือส่วนน้อยมีตำแหน่งทางสังคมเช่น นายก/สมาชิก อบต. หรือกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรร้อยละ 89 ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มใดๆ มีเพียงส่วนน้อยที่เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ หรือกลุ่มต่างๆในหมู่บ้าน

2. สภาพการผลิตไก่เนื้อ จากการศึกษาพบว่าฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อร้อยละ 44.1 ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ รองลงมาได้แก่ หนองไผ่ หล่มสัก และหล่มเก่า คิดเป็นร้อยละ 16.9 , 12.7 และ 12.7 ตามลำดับ โดยมีขนาดฟาร์มเฉลี่ย 6.42 ไร่ จำนวนโรงเรือนเฉลี่ย 1.56 โรงเรือน โดยทั้งหมดเป็นโรงเรือนระบบปิด

เกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำฟาร์มไก่เนื้อโดยเฉลี่ย 10.64 ปี มีแรงงานภายในฟาร์มเฉลี่ย 2.81 คน จำนวนรอบการเลี้ยงเฉลี่ย 4.95 รอบต่อปี ระยะเวลาในการเลี้ยงเฉลี่ย 37.79 วัน จำนวนไก่ในฟาร์มเฉลี่ย 19,648.31 ตัว มีการพักเล้าระหว่างการเลี้ยง เฉลี่ย 26.79 วัน แหล่งที่มาของลูกไก่ร้อยละ 96.6 ได้มาจากบริษัทที่มีพันธะสัญญา วัสดุรองพื้นโรงเรือนใช้เกลบร้อยละ 100 อาหารสำหรับเลี้ยงไก่เนื้อ ร้อยละ 97.5 รับมาจากบริษัท พันธะสัญญา มีบางส่วนผสมเองหรือซื้อจากร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ แหล่งน้ำใช้ในฟาร์มส่วนใหญ่เป็นน้ำบาดาล คิดเป็นร้อยละ 97.5

3. ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยง

เกษตรกร ร้อยละ 100 มีต้นทุนด้านโครงสร้างโรงเรือน ค่าใช้จ่ายในโรงเรือน และปัจจัยในการเลี้ยง และร้อยละ 15.3 มีต้นทุนในการซื้อที่ดิน โดยมีค่าซื้อที่ดินเฉลี่ย 1,236,111.11 บาท ทั้งนี้เกษตรกรมีต้นทุนด้านโครงสร้างโรงเรือนเฉลี่ย 1,797,686.44 บาท ค่าใช้จ่ายโรงเรือนเฉลี่ย 1,194,042.37 บาท ปัจจัยการเลี้ยงเฉลี่ย 1,523,703.39 บาท/1 รอบการเลี้ยง และ มีผลตอบแทนในการเลี้ยงโดยยังไม่หักต้นทุนเฉลี่ย 1,819,917.42 บาท/1 รอบการเลี้ยง ทั้งนี้ต้นทุนที่ใช้ในการเลี้ยงไก่เนื้อเป็นต้นทุนที่มาจากภาครัฐเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 84 และปัจจุบันมี เกษตรกรที่ยังมีภาระหนี้สินอยู่ร้อยละ 74

4. ความพึงพอใจต่อการส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อแก่เกษตรกร

จากการศึกษาระดับความพึงพอใจในการส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง สามารถจัดกลุ่มตามระดับความพึงพอใจออกเป็น 4 กลุ่ม 17 ประเด็น ได้แก่

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

1 การส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อด้านองค์ประกอบฟาร์ม หมายถึง การให้ความรู้ และคำแนะนำในด้านองค์ประกอบฟาร์ม อันประกอบไปด้วย การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกทำเลที่ตั้งฟาร์ม การให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของฟาร์ม ลักษณะโรงเรือน เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบการเลี้ยงไก่เนื้อ

2. การส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อด้านการจัดการฟาร์ม หมายถึง การให้ความรู้และคำแนะนำแก่เกษตรกรในการปฏิบัติภายในฟาร์มได้อย่างถูกต้องในด้านต่างๆ ได้แก่

การจัดการโรงเรือน เช่น ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับโรงเรือน การควบคุมปัจจัยภายในโรงเรือนไม่ว่าจะเป็นอุณหภูมิ ความชื้น แสงสว่าง ให้เหมาะสมต่อการเลี้ยงไก่ในแต่ละช่วงอายุ เป็นต้น

การจัดการด้านเครื่องมืออุปกรณ์ เช่น การใช้อุปกรณ์อย่างถูกต้อง การทำความสะอาดการเก็บและบำรุงรักษาอุปกรณ์ที่ใช้ภายในฟาร์มอย่างเหมาะสม

การจัดการด้านบุคลากร เช่น การอบรมบุคลากร การจัดทำประวัติ และบัญชีรายชื่อผู้เลี้ยงไก่ในฟาร์ม
คู่มือการจัดการฟาร์ม เป็นการจัดทำคู่มือสำหรับปฏิบัติงานภายในฟาร์ม ขั้นตอน และระเบียบปฏิบัติต่างๆภายในฟาร์ม

ระบบการบันทึกข้อมูล ได้แก่ การบันทึกเกี่ยวกับการเลี้ยง การบันทึกการตรวจเช็คการทำงานของอุปกรณ์ภายในโรงเรือน การบันทึกการให้อาหารและเวชภัณฑ์ รวมไปถึงการบันทึกบุคคลเข้า-ออกฟาร์ม

การจัดการด้านอาหารและน้ำ ได้แก่ การปฏิบัติเกี่ยวกับการให้น้ำและอาหารแก่ไก่เนื้อในฟาร์มอย่างถูกต้อง

3 การส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อแก่เกษตรกรด้านการจัดการด้านสุขภาพสัตว์ ได้แก่ การให้ความรู้และให้คำปรึกษา ตลอดจนช่วยเหลือแก้ไขปัญหา และเสนอแนะแนวทางแก้ไขป้องกันกรณีเกิดโรคขึ้นในฟาร์ม

4 การจัดการสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การให้คำแนะนำเพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างถูกต้องวิธีเกี่ยวกับ การเก็บและทำลายซากไก่ การทำลายวัสดุรองพื้น การจัดการน้ำเสียภายในฟาร์ม การทำความสะอาดรอบโรงเรือน และการควบคุมกำจัดสัตว์พาหะ

โดยผลจากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีระดับความพึงพอใจมาก 15 ประเด็นเรียงลำดับจากมากไปน้อยตามค่าเฉลี่ยความพึงพอใจได้แก่ การทำลายวัสดุรองพื้น การทำลายซากไก่ การเก็บซากไก่ การควบคุมและกำจัดสัตว์พาหะ การจัดการน้ำเสียภายในฟาร์ม ความสะอาดรอบโรงเรือน การป้องกันและควบคุมโรค การบำบัดโรค ลักษณะของฟาร์ม การจัดการด้านอาหารและน้ำ ท่าเลที่ตั้ง ลักษณะโรงเรือน การจัดการด้านบุคลากร ระบบการบันทึกข้อมูล การจัดการด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ และเกษตรกรมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการส่งเสริมเลี้ยงไก่เนื้อในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ การจัดการโรงเรือน และคู่มือการจัดการฟาร์ม

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะของการเลี้ยงไก่เนื้อ

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์มีปัญหาในการเลี้ยงไก่เนื้อ 10 ประเด็น ได้แก่

1.ปัญหาด้านที่ตั้งและปัจจัยด้านโรงเรือน คือการมีทำเลที่ตั้งไม่เหมาะสม ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก หรือโรงเรือนมีสภาพไม่เหมาะสมต่อการเลี้ยง ขาดชุดชุดโทรม เป็นต้น

2.ระบบสาธารณูปโภค คือ ระบบน้ำใช้ หรือไฟฟ้ายังไม่ทั่วถึง หรือเกิดความขัดข้องบ่อยครั้ง

3.ความรู้ในการเลี้ยงไก่เนื้อ คือเกษตรกรไม่มีความรู้ หรือความเข้าใจในการเลี้ยงไก่เนื้อ

4.คุณภาพของลูกไก่ ได้แก่ ลูกไก่ไม่สมบูรณ์ อ่อนแอ เจริญเติบโตช้า หรือป่วยง่าย

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

- 5.อาหารสำหรับเลี้ยงไก่ มีคุณภาพต่ำ มีการปนเปื้อนของเชื้อรา หรือสิ่งปลอมปนต่างๆ
- 6.การเกิดโรค/โรคระบาด คือ มีการเกิดโรคในฟาร์ม ทำให้เกิดการป่วย หรือตายของไก่ที่เลี้ยง
- 7.ต้นทุนและผลตอบแทน คือ ต้นทุนสูง ผลตอบแทนต่ำ หรือความไม่แน่นอนของรายได้จากการเลี้ยงไก่เนื้อเป็นต้น

8. การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ การติดต่อในการขออนุญาตเลี้ยงตามระเบียบของกรมปศุสัตว์ หรือการขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม หรือการขอคำแนะนำต่างๆในการทำฟาร์ม

9.การตลาดและราคาซื้อขายไก่สดในท้องตลาด

10.แหล่งเงินทุน

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีปัญหาในระดับปานกลาง 6 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาด้านคุณภาพของลูกไก่ อาหารสำหรับเลี้ยงไก่ที่ต้งและปัจจัยด้านโรงเรือน แหล่งเงินทุน ระบบสาธารณสุข และความรู้ในการเลี้ยงไก่เนื้อ และมีปัญหาในการเลี้ยงในระดับน้อย 4 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาด้านต้นทุนและผลตอบแทน การตลาดและราคาซื้อขายไก่สดในท้องตลาด การเกิดโรคและโรคระบาด และการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สมรสแล้ว อายุเฉลี่ย 46.97 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.1 คน มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.58 คน สมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่และเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคมและไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มใดๆ จากข้อมูลส่วนบุคคลแสดงให้เห็นว่าการประกอบอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อมักจะทำควบคู่ไปกับการทำการเกษตรอื่นๆ ซึ่งอาชีพที่สำคัญได้แก่ การทำไร่ และทำนา ตามลำดับ เนื่องจากการเลี้ยงไก่เนื้อมีช่วงระยะเวลาในการเลี้ยง และการพักเล้าสลับกันทำให้เกษตรกรมีช่วงเวลาว่างจึงมีการประกอบอาชีพอื่นควบคู่กันไปเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ในครัวเรือน ซึ่งจากสภาพพื้นที่ของจังหวัดที่เป็นภูเขาและที่ลาดชันทำให้การเกษตรที่นิยมทำกันได้แก่การทำไร่ มากกว่าการทำนา และทำสวน

รายได้หลักของครัวเรือนคือรายได้จากการเลี้ยงไก่เนื้อ เฉลี่ย 854,572.03 บาทต่อปี เกษตรกรบางรายมีรายได้จากการเกษตรนอกเหนือจากการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ รายได้จากการทำนา ทำสวน ทำไร่ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 120,478.26 , 97,555.56 , 235,942.86 บาทต่อปี ตามลำดับ รายได้รวมทั้งหมดจากภาคการเกษตร (ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์และอื่นๆ) เฉลี่ย 1,000,000 บาทต่อปี เกษตรกรบางรายมีรายได้นอกภาคการเกษตร เช่น รับจ้าง ราชการ ค้าขาย โดยค่าเฉลี่ยรายได้รวมนอกภาคเกษตรเฉพาะผู้ที่มีรายได้นอกภาคเกษตร เท่ากับ 253,654.55 บาทต่อปี รายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือน เฉลี่ย 1,047,694.07 บาทต่อปี มีการใช้จ่ายในภาคเกษตร เฉลี่ย 433,330.51 บาทต่อปี ซึ่งจากข้อมูลรายได้ของครัวเรือนจะเห็นได้ว่าการประกอบอาชีพเลี้ยงไก่เนื้อให้ผลตอบแทนต่อปีที่สูงกว่าเมื่อเทียบกับการทำการเกษตรอื่นๆ เมื่อเปรียบเทียบโดยการหักลบรายจ่ายออกจากรายได้ที่ได้รับต่อปี

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

เกษตรกรส่วนใหญ่มีภาวะหนี้สินกับ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือสถาบันทางการเงิน อื่นๆ ภาวะหนี้สินรวมของครัวเรือน เฉลี่ย 554,000 บาท เกษตรกรร้อยละ 94.9 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของพื้นที่ที่เป็นกรรมสิทธิ์ 22.78 ไร่

ซึ่งหากพิจารณารายได้และรายจ่ายข้างต้นจะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีรายได้ต่อปีจากภาคการเกษตรสูงกว่ารายได้ต่อปีนอกภาคการเกษตร 4 เท่า และสูงกว่ารายจ่ายภาคการเกษตรต่อปีเกือบ 2 เท่า ในขณะที่มีหนี้สินรวมเฉลี่ยเพียง 554,000 บาท จึงสามารถสรุปได้ว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดเพชรบูรณ์มีสถานภาพทางการเงินค่อนข้างดี รายได้จากการประกอบอาชีพเพียงพอต่อค่าใช้จ่าย เป็นต้น

สภาพการผลิตไก่เนื้อ

ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ รองลงมาคือหนองไผ่หล่มสักและหล่มเก่า มีขนาดฟาร์มเฉลี่ย 6.42 ไร่ จำนวนโรงเรือนเฉลี่ย 1.56 โรงเรือน จำนวนการเลี้ยงเฉลี่ย 19,648.31 ตัว ลักษณะโรงเรือนทั้งหมดเป็นโรงเรือนแบบปิด จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ราบ ไม่เป็นภูเขา หรือพื้นที่ลาดชัน การคมนาคมสะดวกและเป็นศูนย์กลางการค้าของจังหวัด เกษตรกรนิยมสร้างโรงเรือนหลังเพียงหลังเดียว และมีจำนวนการเลี้ยงไม่เกินสองหมื่นตัว สอดคล้องกับจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่มีไม่มากนัก จึงเพียงพอให้ไม่จำเป็นต้องมีการจ้างแรงงานจากภายนอก

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อมีประสบการณ์ในการเลี้ยงโดยเฉลี่ย 10.64 ปี ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงแบบมีพันธสัญญากับบริษัท มีระยะการเลี้ยงเฉลี่ย 37.79 วัน พักเล้าในแต่ละรอบการเลี้ยงเฉลี่ย 26.79 วัน ใช้เกล็ดเป็นวัสดุรองพื้น และส่วนใหญ่ใช้น้ำบาดาล นอกจากนี้ยังพบว่าอาหารและลูกไก่ส่วนใหญ่ได้มาจากบริษัทที่มีพันธสัญญาร่วมกัน จะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพเลี้ยงไก่มาเป็นเวลานาน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการเลี้ยงไก่เนื้อมีผลตอบแทนที่น่าพอใจเพียงพอให้เกษตรกรไม่เปลี่ยนอาชีพไปประกอบอาชีพอื่น โดยเกษตรกรร้อยละ 97.5 เป็นการเลี้ยงแบบมีพันธสัญญากับบริษัท การพักเล้าและระยะเวลาในการเลี้ยงในแต่ละรอบมีความแตกต่างกันตามข้อกำหนดของแต่ละบริษัท นอกจากนี้การเลี้ยงแบบพันธสัญญากับบริษัทยังมีข้อจำกัดในเรื่องแหล่งที่มาของลูกไก่ อาหารและเวชภัณฑ์ ที่ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามสัญญาที่ได้ตกลงกันไว้

แหล่งน้ำที่ใช้ในการเลี้ยงไก่เนื้อที่ฟาร์ม ส่วนใหญ่เป็นน้ำบาดาล ทั้งนี้ เนื่องจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์แม่จะอยู่ในพื้นที่เขตอำเภอที่มีประชากรหนาแน่น เป็นศูนย์กลางการค้า คมนาคมขนส่ง แต่การตั้งฟาร์มจำเป็นต้องอยู่ไกลจากชุมชนออกไปเพื่อป้องกันการเกิดการรบกวนต่อผู้อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียง ทำให้ระบบสาธารณสุขปลอดภัย ไม่ทั่วถึง ดังนั้นน้ำบาดาลจึงเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญในฟาร์ม

ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยง

เกษตรกรทุกรายมีต้นทุนในการเลี้ยงไก่เนื้อที่สำคัญ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายด้านโครงสร้างและค่าใช้จ่ายในโรงเรือน และบางรายที่มีต้นทุนในการซื้อที่ดินร่วมด้วย ต้นทุนปัจจัยการเลี้ยง(ต้นทุนผันแปร)โดยเฉลี่ยของเกษตรกรทั้งหมด เท่ากับ 1,523,703.39 บาทต่อรุ่นการเลี้ยง ผลตอบแทนในการเลี้ยงยังไม่หักต้นทุนเฉลี่ย 1,819,917.42 บาทต่อรุ่นการเลี้ยง นอกจากนี้ยังพบว่าร้อยละ 83.1 มีการก่อสร้างโรงเรือนขึ้นมาใหม่ และส่วนใหญ่มีการกู้ยืมเงินจากหน่วยงานหรือสถาบันทางการเงิน จะเห็นได้ว่าต้นทุนในการเลี้ยงไก่เนื้อ มีทั้งต้นทุนคงที่ที่มีการลงทุนแค่ครั้งเดียว ซึ่งได้แก่ต้นทุนในการก่อสร้างโรงเรือน ซื้อที่ดิน หรือค่าใช้จ่ายในโรงเรือนด้านอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยง เป็นต้น และต้นทุนผันแปร ได้แก่ ค่าปัจจัยในการเลี้ยงต่อหนึ่งรอบการเลี้ยง ไม่ว่าจะเป็น ค่า

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

ลูกไก่ ค่าอาหาร ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าแรงงาน เป็นต้น เมื่อนำต้นทุนผันแปร(ปัจจัยในการเลี้ยง)เฉลี่ยต่อรอบการเลี้ยงหักลบออกจากผลตอบแทนในการเลี้ยงเฉลี่ยต่อรอบการเลี้ยง จะเห็นว่าผลประโยชน์ประกอบการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรโดยเฉลี่ยควรมีกำไร สอดคล้องกับผลการศึกษาซึ่งพบว่ามีเกษตรกรร้อยละ 73.7 ที่มีผลประโยชน์การเป็นกำไร มีเพียงส่วนน้อยประสบปัญหาขาดทุน หรือรายได้ไม่แน่นอน ส่วนต้นทุนคงที่นั้นเนื่องจากส่วนใหญ่อยู่ในรูปของหนี้สินซึ่งมีระยะเวลาในการผ่อนจ่ายและจำนวนคงเหลือมากน้อยไม่เท่ากัน บางรายผ่อนจ่ายหมดแล้วแต่หนี้สินที่มีอยู่มาจากส่วนอื่น อีกทั้งจากการสำรวจไม่ได้ถามถึงค่าเฉลี่ยในการผ่อนชำระหนี้สินต่อการเลี้ยงดังนั้นจึงไม่นำมาวิเคราะห์ในการหักลบเพื่อหาผลตอบแทนในการเลี้ยงในแต่ละรุ่น

ความพึงพอใจต่อการส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีระดับความพึงพอใจในการส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องใน 15 ประเด็น ได้แก่ การทำลายวัชพืชรอบฟาร์ม การทำลายซากไก่ การเก็บซากไก่ การควบคุมและกำจัดสัตว์พาหะ การปล่อยน้ำใช้ในฟาร์มลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ความสะอาดรอบโรงเรือน การป้องกันและควบคุมโรค การบำบัดโรค ลักษณะของฟาร์ม การจัดการด้านอาหารและน้ำ ท่าเลที่ตั้ง ลักษณะโรงเรือน การจัดการด้านบุคลากร ระบบการบันทึกข้อมูล การจัดการด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ซึ่งระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถให้ความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในประเด็นดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม เกษตรกรมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจระดับปานกลางต่อการส่งเสริมการเลี้ยงในด้านการจัดการฟาร์ม และคู่มือการจัดการฟาร์ม แสดงให้เห็นถึงเกษตรกรอาจจะยังไม่มี ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการฟาร์มที่ถูกต้องและการจัดทำคู่มือฟาร์มสำหรับการเลี้ยง เป็นต้น

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการเลี้ยงไก่เนื้อ

เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์มีปัญหาในการเลี้ยงไก่เนื้อระดับปานกลาง 6 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาด้านคุณภาพของลูกไก่ อาหารสำหรับเลี้ยงไก่ ที่ตั้งและปัจจัยด้านโรงเรือน แหล่งเงินทุน ระบบสาธารณสุขโลก และความรู้ในการเลี้ยงไก่เนื้อ แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีปัญหาในการเลี้ยงทั้งจากปัจจัยทั้งภายนอกฟาร์มและปัจจัยภายใน ฟาร์ม ซึ่งปัจจัยภายนอก ได้แก่ คุณภาพของลูกไก่ และอาหารสำหรับเลี้ยงไก่ที่ไม่สามารถกำหนดได้ว่าจะได้รับลูกไก่หรืออาหารที่มีคุณภาพจากบริษัทที่มีพันธะสัญญาด้วยหรือไม่ ซึ่งการที่ลูกไก่และอาหารสำหรับเลี้ยงไก่มีคุณภาพไม่แน่นอนอาจส่งผลต่ออัตราการตายที่สูงขึ้นและการเจริญเติบโตที่ต่ำลง ส่วนปัจจัยภายใน ซึ่งได้แก่ที่ตั้งไม่เหมาะสม โรงเรือนมีสภาพเก่าชำรุด ปัญหาแหล่งเงินทุน ระบบสาธารณสุขโลก และความรู้ในการเลี้ยงไก่เนื้อ ก็ยังเป็นปัญหาต่อเกษตรกรผู้เลี้ยง โดยการทำเลที่ตั้งและปัจจัยด้านโรงเรือนไม่เหมาะสมมีผลกระทบต่อผลตอบแทนที่ได้รับโดยตรง เช่น ฟาร์มที่ตั้งอยู่ไกลจากโรงเชือดมากกว่าจะเสียค่าขนส่งแพงกว่าฟาร์มที่อยู่ใกล้โรงเชือด เมื่อหักลบผลตอบแทนต่อรุ่นจะพบว่าได้รับผลตอบแทนน้อยกว่าตามไปด้วย ดังนั้นการพิจารณาในการตั้งโรงเรือนต้องมีการสอบถามข้อมูลการขนส่งจากบริษัทให้ถ่องแท้เพื่อจะได้ลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง เพื่อประโยชน์ต่อการเพิ่มกำไรจากการประกอบการ ส่วนปัญหาด้านแหล่งเงินทุน เกษตรส่วนใหญ่ยังมีการกู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการลงทุนอยู่ การหาแหล่งกู้ยืมไม่ได้มีผลให้เกิดการชะลอการลงเลี้ยง ทำให้เกษตรกรขาดรายได้ตามมา อีกทั้งระบบสาธารณสุขโลกที่ยังไม่ทั่วถึงในบางฟาร์มทำให้เกิดอุปสรรคในการเลี้ยง เป็นต้น

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่าเกษตรกรมีปัญหาด้านอื่นๆอีก ได้แก่ ปัญหาด้านต้นทุนและผลตอบแทน การตลาดและราคาซื้อขายไก่สดในท้องตลาด การเกิดโรคและโรคระบาด และการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งทั้งหมดเป็นปัญหาระดับน้อย แสดงให้เห็นว่าการเลี้ยงไก่เนื้อที่อยู่ในระบบมีพันธะสัญญากับบริษัทสามารถให้ผลตอบแทนที่น่าพอใจ ราคาการซื้อขายไก่สดในท้องตลาดมีผลกระทบเพียงเล็กน้อยต่อเกษตรกรเนื่องจากบริษัทจะมีการรับซื้อไก่มีชีวิตทั้งหมดจากฟาร์มเมื่อถึงเวลาที่ระบุไว้ตามสัญญาโดยอัตราการรับซื้อเป็นไปตามข้อตกลงที่ทำร่วมกันระหว่างเกษตรกรผู้เลี้ยงและบริษัท ทำให้ไม่ว่าราคาตลาดจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรเกษตรกรก็ยังจะได้รับผลตอบแทนอย่างคงที่ และเกษตรกรไม่ต้องหาตลาดในการซื้อขายเอง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อทั้งภาครัฐและเอกชน ควรมีโครงการส่งเสริมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจ แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเรื่องการจัดการฟาร์มและการจัดทำคู่มือฟาร์มเพื่อให้เกษตรกรมีความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติในฟาร์ม ได้อย่างถูกต้อง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการมีมาตรการในการลดปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกร โดยควรมีส่วนช่วยเหลือในการควบคุมปัจจัยในด้านการผลิตต่างๆ เช่น การตรวจสอบคุณภาพลูกไก่ อาหารสำหรับเลี้ยงไก่ เนื่องจากเป็นปัญหาสำคัญและส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนที่ได้รับ และส่งเสริมดูแลระบบสาธารณสุขโลกให้เพียงพอแก่ความต้องการของเกษตรกร เนื่องจากยังพบว่าเกษตรกรบางส่วนยังประสบปัญหาเหล่านี้อยู่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยด้านการผลิตที่มีผลต่อรายได้และผลกำไรจากการเลี้ยงไก่เนื้อ เพื่อให้สามารถทราบถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างของรายได้จากการเลี้ยงไก่เนื้อในเกษตรกรอย่างแท้จริง

ศึกษาเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียระหว่างการประกอบการเลี้ยงไก่เนื้อแบบอิสระและแบบมีพันธะสัญญากับบริษัท รวมไปถึงความเป็นธรรมกรณีเลี้ยงแบบมีพันธะสัญญากับบริษัท

ศึกษาถึงผลกระทบ ปัญหาและข้อเสนอแนะ ต่อการเข้าสู่ระบบมาตรฐานฟาร์มตามหลักเกณฑ์ของกรมปศุสัตว์ และการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงระเบียบกฎเกณฑ์ให้สอดคล้องต่อความเป็นจริงของสภาพการเลี้ยงไก่เนื้อในปัจจุบัน

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

เอกสารอ้างอิง

กรมปศุสัตว์(2539) “ การผลิตและการตลาดไก่เนื้อ” สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
มณฑิชา พุฒาคำ(2557) “เอกสารคำสอน ชุมวิชา การผลิตสัตว์” มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ค้นคืนวันที่ 16

ตุลาคม 2557 จาก <http://agri.stou.ac.th>

สมาคมผู้เลี้ยง ไก่เนื้อ(2557) “มาตรฐานฟาร์มไก่เนื้อ” ค้นคืนวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2557

http://www.broilerassociation.or.th/index.php?p=foodsafety_detail&lang=th&id=1/

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร(2556) “สถานการณ์ดินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้มปี 2556”

ค้นเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2557 จาก

http://www.oae.go.th/ewtadmin/ewt/oae_web/download/journal/trends2556.pdf

สำนักงานจังหวัดเพชรบูรณ์(2557) “ข้อมูลจังหวัดเพชรบูรณ์” ค้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2556 จาก

http://www.phetchabun.go.th/data_detail.php?content_id=4

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบูรณ์(2556) “สรุปผลการปฏิบัติงานประจำปี 2556”

